

2010. 01. 04

Napi Gazdaság Online

Magánnyugdíj-mizéria: Súlyom az Alkotmánybírósághoz fordult

A köztársasági elnök a múlt év végén több törvény is megküldött az Alkotmánybíróságnak véleményezésre kihirdetés helyett. Súlyom az új évet is így kezdte: ezúttal a magánnyugdíjpénztári törvényt postázta a testületnek.

A törvény a magánnyugdíj új rendszerét kívánja létrehozni, megszüntetve a jelenleg működő magánnyugdíjpénztárakat - olvasható az elnöki hivatal közleményében. A dokumentum úgy fogalmaz: a pénztártagok egyéni számlán nyilvántartott követelése ugyan érintetlen maradna, de az új rendszerben a biztosítottak nem szólhatnak bele a magánnyugdíj-biztosító döntéshozatalába, és szűkül az igénybe vehető szolgáltatások közötti választás lehetősége is.

Az államfő indítványában leszögezi: a magánnyugdíjpénztár tagjainak jogai az alkotmány értelmében tulajdonnak tekintendők. A tulajdon alkotmányosan korlátozható, de csak akkor, ha a korlátozás arányban áll az azt szükségessé tevő közérdekkel.

Súlyom László szerint a magánnyugdíj-rendszer hosszú távon fenntartható, átlátható működése közérdek, azonban az érintetteknek az alkotmány alapján lehetőséget kell kapniuk a kötelező társadalombiztosításba való visszalépésre, ha úgy érzik, a változások aránytalanul hátrányosan érintik őket. Miután a törvény a visszalépés lehetőségét nem biztosítja, a köztársasági elnök szerint az sérti az alkotmány által védett tulajdonhoz való jogot.

Amint arról korábban beszámoltunk, a parlamenti szavazás előtt többen is megfogalmazták aggályaikat a tervezett átalakítás kapcsán, és persze voltak a változások melletti érvek is.

Vélemények pro

Borza Gábor, az ING ügyvezető igazgatója

A jogszabályt meg kellett már hozni. Az átalakulást nehezítheti, hogy a tag-ügyfél-tulajdonos hármas funkció nem kezelhető jól. Érthető, hogy bizonyos okokból akadnak, akik nem tartják elfogadhatónak a kötelező átalakulást, de az is elég furcsa, ha milliárdos vagyonú kasszák szövetkezeti formában működnek. A szabályozás részleteinek kidolgozásához azonban érzékelhetően nem állt rendelkezésre elegendő idő. Amennyiben a törvényt a jelenlegi formájában fogadják el, biztosan sort kell majd keríteni módosítására. Az előírt vagyonkezelési díjplafon ugyanis még a szavatolótőke tartásának költségét sem fedezi. Gondot jelent az is, hogy az eszköz-forrás értékelésénél keverték két eljárási módot. A járadékos szakaszban az eszköz oldalán a napi nettóeszközérték-, míg a tartalékoknál a hagyományos (matematikai tartalék elvű) számítás érvényes. Utóbbi szisztéma következetes alkalmazása kedvezőbb lenne, hiszen ebben az esetben például alacsonyabb a garancia ára.

Ludvai Judit, az Aegon Pénztárszolgáltató vezérigazgatója

Nem tagadható, hogy a szabályozás nem igazán kedvez a kisebb pénztáraknak. A tőkekövetelmények is gondot jelenthetnek, az átalakulás azonban azoknak a kasszáknak biztosan nem éri meg, amelyek nem végeznek vagyonkezelést. A konszolidáció révén valóban feleződhet a piaci szereplők száma, de ez gazdaságosabb üzemméretet és jobb

szolgáltatást hozhat. A kemény költségkorlátozás önmagában is eléri a közvetítői jutalékok mérséklődését. A válság oldódásával (amikor az üzletkötők ismét a biztosítások és hitelek értékesítésével foglalkoznak majd) az átlépések száma is visszatérhet a korábbi alacsonyabb szintre.

Vélemények kontra

Szenes Zoltán, a Honvéd Nyugdíjpénztár ügyvezető igazgatója

A törvényjavaslat egyértelműen a magán-nyugdíjpénztári vagyton (több mint 2000 milliárd forint) privatizálását kezdeményezi. Ennek érdekében a meglévő problémákat (mint például a járadékszabályozás hiányát) úgy állítják be, mint ha azok a mostani szisztéma hibái lennének. Nem szólnak arról, hogy a jelenleg 19 magánnyugdíjpénztárból álló rendszerben kétféle típusú pénztár működik: piaci (banki, biztosítói) háttérű (11 pénztár) és munkáltatói alapú (8 pénztár). Utóbbiaknál működik a szövetkezeti alapú, öngazgatás jellegű demokrácia, nem áramlanak milliárdok az ügynöki tevékenységre, a reklámra és szponzorációs tevékenységre. A célul kitűzött működési mutatók a munkáltatói pénztárak többségénél már régen megvalósultak. A középtávon célul kitűzött eredményeket a Honvéd Pénztár évekkel ezelőtt elérte: a működési költség mértéke a befizetett tagdíj négy százaléka (nem 4,5), a vagyonkezelési költség pedig 0,1-0,15 százalék (nem pedig 0,4). A zárójelben szereplő értékeket a szakárca a piaci pénztáraknál 2014-re szeretné elérni. Érthetetlen, hogy a törvénytervezet - az elmúlt másfél év pénzügyi válságának negatív tapasztalatai ellenére - miért hisz vakon a piaci "tulajdonosi, döntési és felelősségi viszonyokban", miért szünteti meg (mert gyakorlatilag ez lesz a következménye a törvénynek) a hatékonyabban működő, a pénztártagok finansziális érdekeit jobban képviselő munkáltatói pénztárakat.

Pellei József, a VIT (Villamos-ipari Társaságok) Nyugdíjpénztár ügyvezetője

Az azonos tevékenységet végző intézmények esetében ma is van példa a többféle intézménytípusban történő működtetésre: (például bank - szövetkezeti hitelintézet, biztosító - biztosító egyesület), így érthetetlen, hogy a magánnyugdíjban miért csak a zrt.-ként működő nyugdíjbiztosító minősülhetne egyedüli üdvözítő intézménynek. Az elmúlt évek tapasztalatai pedig azt mutatják, hogy a munkáltatói háttérű pénztárak nemcsak olcsóbban működtek a nagy pénztáraknál, hanem a hozamokban is lekörözték a többséget. A megszűnő pénztárak tagjai által felhalmozott működési, likviditási tartalékok jövőbeni helyzete rendezetlen, ingyen kapja az új tulajdonos. A tagok tulajdonosi jogosítványa ellenszolgáltatás nélkül elvész, ami alkotmányossági kérdés is lehet.

Rajné Adamecz Ildikó, a BDO Forte könyvvizsgáló, adó- és pénzügyi tanácsadó cég partnere

A magánnyugdíjról és intézményeiről szóló javaslat elfogadása esetén a jelenlegi, önkormányzati elven működő magánnyugdíjpénztárak helyébe 2013-tól üzleti alapon szerveződő magánnyugdíj-biztosítók lépnek. Az átalakulási kényszer következtében több szempontból sérülhet a tagok érdeke. A közös tulajdonukat képező pénztár ugyanis ellenszolgáltatás és nyilvános meghirdetés nélkül kerülhet át egy jogi személy tulajdonába, miközben változik a tagok által igénybe vehető szolgáltatás is. A tervezet elfogadása esetén a tagok kizárólag havi életjáradékot kapnak, azaz a nyugdíjba vonulást követően nem igényelhetik egy összegben megtakarításukat, továbbá a jelenlegi rendszer egyik nagyon lényeges eleme is megszűnik: a nyugdíjcélú felhalmozás nem lesz örökölhető, helyette két életre szóló járadék igényelhető majd. A törvényjavaslat amellelt, hogy a magántulajdon sérthetlenségébe vetett hitet ingatja meg alapjaiban, a rendszer lényeges elemeinek megváltoztatásával visszaveti a társadalom öngondoskodásra való ösztönzésének

törekvését is. A kényszerátalakulás a kis pénztárak helyzetét rendíti meg, előrevetítve a pénztárak közötti verseny csökkenését, ami szintén kedvezőtlen a tagok számára.